

Hoofdstuk 52

Hoe men tot naastenliefde komt en hoe die blijft bestaan

De liefde voor de naaste verdrijft de afgunst; daarom willen we over de liefde het een en ander zeggen. Zo zullen wij het er eerst over hebben met welke middelen wij de liefde onderling kunnen bewaren. Vervolgens hebben wij het over hoe iemand zich zo moet gedragen, dat hij zelf door anderen bemind wordt en hij op zijn beurt liefheeft en uit deze dingen zullen de geneesmiddelen tegen de afgunst voldoende blijken.

Over het eerste moet je weten dat de ware, volmaakte en onverbreekelijke liefde alleen tussen mensen ongeschonden wordt bewaard, die dezelfde voornemens hebben, die hetzelfde willen en niet-willen en die van alle zonden bevrijd zijn.

Zo zal de hoogste liefde in het hemelse vaderland zijn en het hoogste leven zou in het paradijs geweest zijn, als de eerste mens niet ten val was gekomen. Maar er zijn enkele middelen, waardoor de onderlinge liefde kan worden verkregen en bewaard, hoewel niet de volmaakte. Het eerste, wat ook het beste middel is tegen afgunst, is, dat ieder alles wat van de wereld is, waaruit tweedracht, twist of jaloezie kan ontstaan, van harte veracht en verwert, of het nu rijkdom of erebaantjes zijn. Het tweede is dat je niet eigenwijs bent, je eigen wil volgt en naar niemand luistert, want dit veroorzaakt vooral tweedracht en haat. Het derde is dat je weet dat alle dingen van minder belang zijn dan het goed van de liefde. "Want als ik het geloof had, zodat ik bergen kon verzetten, als ik de taal van de engelen en de mensen sprak en ik had de liefde niet, dan zou het mij niet baten" (1 Kor. 13).

Daarom moeten wij boven alle oefeningen, in alles wat wij doen, voor alles de broederlijke liefde nastreven. Er is niets dat de engelen en de Heer van de engelen zo in ons hopen te vinden als broederlijke eenheid en wederzijdse liefde. Het vierde is dat je boosheid en andere dingen, waarmee je de medemens beledigt met alle kracht uit de weg gaat en vermijdt. En als je je soms tegen je broeder te buiten bent gegaan, beken dan deemoedig je schuld en als een broeder zonder reden haatgevoelens tegen je heeft, dan moet je hem zoveel mogelijk tegemoetkomen.

Laten we eens zien wat de dingen zijn waardoor tussen wereldse mensen de lichamelijke vriendschap, en vriendschap die als het ware een verplichting is, wordt gevoed. Die worden onder valse schijn onderhouden, maar laten we die echter aanwenden tot verhoging van de glorie en vermeerdering van de ware vriendschap. Augustinus zegt in het vierde boek van de *Belijdenissen* dat de dingen die wereldse mensen bij hun vrienden zoeken, zijn: samen praten en onderling vriendelijk met elkaar omgaan, samen aangename boeken lezen, samen opscheppen, samen anderen afkammen en dergelijke. Zo zijn er die niet uit de geest Gods vriendschap onderhouden, hoewel ze geen schandelijke of schadelijke dingen doen en ervoor oppassen dat ze geen aanstoot aan elkaar nemen en elkaars zondige gedrag voor lief nemen. Zulke vriendschap moet er onder ons niet zijn. Luister naar Hugo, die hierover in zijn boek *Over de liefde* goede dingen zegt. "Laten wij dan ter heiligmaking zo met elkaar omgaan, dat je begrijpt dat je je eigen lichaam tot heiligmaking en eer moet bezitten en niet in hartstocht en verlangen. Laten wij met elkaar omgaan in gerechtigheid, om elkaar in de geest van vrijheid in de hand te houden en te berispen, want de conflicten met een vriend

zijn beter dan de bedrieglijke kussen van een vijand. Als je behoefte hebt aan het wisselen van gedachten met elkaar, laat het dan een gesprek zijn over de goede zeden of een gesprek over de heilige Schrift. Laten we de ene keer zuchten over de ellende van het leven van een mens, dan ons verheugen over de hoop op toekomstige schatten, dan weer elkaar bemoedigen met de openbaring van diepe wijsheid en dan samen verlangen naar het zalig aanschouwen van Jezus en naar hemelse rijkdommen.

Het is soms ook nuttig om de gespannen ziel te ontspannen met wat minder belangrijke en vrolijke dingen, maar deze ontspanning moet vervuld zijn van eerbareheid zonder lichtzinnigheid en als ze al wat aan ernst mist moet de stichting niet ontbreken." Aldus Hugo.

Ook moeten wij naast de dagelijkse zorgen, met name onder vrienden, enige vreugde inpassen, zodat wij door een prettig en vroom gesprek de ongerustheid en zorgen vergeten en blijheid uitstralen.

Deze dingen zijn voedsel voor de liefde, maar op die manier dat wij onze gebreken niet vergoelijken, maar elkaar deemoedig en welwillend berispen vanwege onze fouten, zelfs al zijn ze nog zo klein. Zo moeten wij onze naaste waarschuwen voor zonde, voor ongepaste gewoonten, voor dwaze, hardvochtige, ijdele woorden en dergelijke. En laten wij diegenen die afwijken van hun geestelijke oefeningen op het rechte pad terugvoeren. Laten wij hen vermanen over hun hartstochten, hun ongevoeligheid, hun afzondering van de anderen enzovoort.

Laat daarom, zoals Bernard zegt, de ijver in ons branden, de liefde voor de

gerechtigheid en de afkeer van het kwaad in ons gloeien.